

گذشته و آینده فرهنگ و ادب ایران

مجله آینده هشتاد و پنج سال پیش، در تیرماه ۱۳۰۴ به همت مرحوم دکتر محمود افشار یزدی واقف این بنیاد فرهنگی تأسیس شد. مدت دو سال متوالی انتشار یافت و با تحکیم استبداد خاموش شد تا اینکه پس از شهریور ۱۳۲۰، دو دوره از آن، با دوازده سالی که میان دوره سوم و چهارم آن فاصله افتاد، به چاپ رسید و باز از انتشار باز ماند.^(۱)

در آن دوره‌ها، روش مجله به مناسبت تحصیلات و تمایلات مؤسس، گزارش سیاسی و ادبی بود و آثاری از رجال مشهور چون: محمدعلی فروغی (ذکاءالملک)، دکتر محمد مصدق (مصدق السلطنه)، سید حسن تقی‌زاده، ابوالحسن فروغی، علی اکبر داور، صادق مستشارالدوله، حسین سمیعی (ادیب السلطنه)، اسماعیل مرزبان (امین‌الملک)، اللهیار صالح، محمود نریمان و دیگران در آن چاپ شد.

اکثر ادبا و شعرا و نویسندگان صاحب نام نیز در آن مقالات ادبی و تاریخی و تحقیقی منتشر ساختند. از آن جمله: محمد قزوینی، ادیب نیشابوری، سعید نفیسی، نصرالله فلسفی، عباس اقبال، ملک‌الشعرا بهار، بدیع‌الزمان

فروزانفر، رشید یاسمی، دکتر قاسم غنی، دکتر علی اکبر سیاسی، دکتر عیسی صدیق، علی اصغر حکمت، مجتبی مینوی، محمود عرفان، محمدعلی تربیت و دیگران.

در بهار سال ۱۳۵۸ مجله آینده، با روش مجلات ادبی و تاریخی بامدیریت ایرج افشار فرزند ارشد واقف، مجدداً انتشار خود را از سر گرفت و طی پانزده سال انتشار مستمر (۱۳۷۲ - ۱۳۵۸) جمع مجلدات این مجموعه ارزشمند به ۱۹ دوره رسید و در اسفند سال ۱۳۷۲ با اطلاع قبلی مدیران، فعالیت این مجله به پایان رسید.^(۲)

از آنجا که در حال حاضر، این مجموعه ارزشمند کمیاب و در دسترس همگان نیست، لذا تصمیم گرفته شد که مقالات منتشره در مجله آینده به تدریج، به انضمام آثاری که صاحب نظران عنایت خواهند فرمود زیر عنوان گنجینه گذشته و آینده به نحو مجازی در دسترس پژوهشگران ارجمند قرار گیرد و از این رهگذر، ضمن خدمت به جامعه فرهنگی، روح واقف را نیز که به پایداری این مجله سخت دلبسته بود^(۳) و انتشار آن را برای گسترش زبان فارسی و تحکیم وحدت ملی و تهذیب اخلاق اجتماعی لازم می دانست، خوشنود سازیم.

دکتر سید مصطفی محقق داماد

آذر ۱۳۸۸

پی‌نوشت‌ها:

۱. به دستور تیمور بختیار رئیس سازمان امنیت مجله توقیف و سوزانده شد. دکتر محمود افشار در قصیده وقفیه خود در این باره می‌گوید:
آینده مرا چو به آتش بسوختند
هم روز من سیه‌شد و هم روزگار من
(مجله آینده، سال پنجم، ۱۳۵۸، ش ۱-۳).

۲. مجله آینده، سال پنجم، ۱۳۵۸، ش ۱-۳.

۳. ر. ک: پنج وقفنامه، چاپ ۱۳۸۳، ص ۲۳.